Turgaus aikštės pakraštys formavosi XVIII-XIX a. XVII amžiuje čia galėjo būti daržai.

Vladimiras Grišinas

ARCHEOLOGINIAI KASINĖJIMAI VILNIUJE, VOKIEČIŲ G. BUVUSIŲ ISTORINIŲ PASTATŲ VIETOJE

1990 m. rudenį ir 1991 m. Vilniuje buvo atliekami mechanizuoti darbai - keičiami šiluminės trasos vamzdžiai, kuriuos čia nutiesė šeštojo dešimtmečio viduryje. Tuo metu, neatlikus jokių archeologinių tyrinėjimų, penktajame dešimtmetyje visiškai sunaikinto istorinio kvartalo vietoje išilgai Vokiečių g. tiesiai per dar išlikusius gotikinius rūsius, ekskavatoriumi buvo iškasta iki 3 m gylio tranšėja.. Šiuo metu archeologiniai tyrinėjimai buvo atliekami trasos pietrytinėje dalyje, netoli miesto rotušės ir Mėsinių g., išilgai Vokiečių g. 70 m atkarpoje ir 12 m atkarpoje skersai tos gatvės, vietomis net didesniame kaip 5 m pločio ruože.

Nuvalius tranšėjos sienas ir reikiamose vietose - dugną, daugiau kaip 5 m gylyje nuo dabartinio paviršiaus buvo aptiktos 8 rūsių ir vieno namo pirmojo aukšto liekanos. Penkiose patalpose pavyko rasti grindis, nustatyti pastatų orientavimą, išvalyti patalpų fragmentus, išaiškinti koks buvo pastatų plotis arba ilgis, aukštis, iš dalies jų statybos ir perstatymo periodizaciją. Tarpuose tarp patalpų rasti kultūriniai sluoksniai, vietomis su akmenų grindinio liekanomis.

Nustatyta pokario metais sunaikintos istorinės gatvės vieta. Tai buvęs Mėsinių g. tęsinys, dalinąs buvusį kvartalą į dvi dalis. Dviejų metrų gylyje nuvalytas šios gatvės pirmojo grindinio, grįsto XVI a., fragmentas.

Vokiečių gatvę kertančios tranšėjos sienoje, 1,8 m gylyje,

rastos XVI a. antrosios pusės - XVII a. vandentiekio vamzdžio liekanos. Sprenžiant iš nuolydžio, vandentiekis ėjo iš Aušros Vartų šaltinių ir vandens keliamojo įrenginio - už Aušros Vartų esančio miesto rurmuso.

Nors tyrinėjimų plotas buvo ribotas ir dėl to neįmanoma atkurti ištiso užstatymo vaizdo, aiškių namų ir jų ūkių sienų bei minėtos teritorijos apgyvenimo dinamikos, vis dėl to remiantis gautais duomenimis galima daryti išvadą, kad mūriniai pastatai čia pradėti statyti XV a. antrojoje pusėje - pabaigoje ir vėliau jų statyba nenutrūko iki pat XX a. pradžios.

Eugenijus Ivanauskas

VILKIJOS SENAMIESČIO PIETINĖS DALIES TYRINĖJIMAI

LKP MC 1991 m. tyrė Vilkijos senamiesčio dalį, esančią prie Nemuno. Mūrinės sinagogos rytinėje pusėje atidengtas ir ištirtas 8 m^2 plotas, kairiajame Vilkijos upelio krante-88,8 m^2, ties senosiomis kapinėmis šlaite išpiltų kapinių žemių vietoje-16 m^2. Visos žemės buvo išsijotos su rankine sijokle. Surinkta apie 400 monetų, datuojamų XVI a. - XX a. pr., apie 500 įvairių kitų III-XX a. metalinių ir stiklinių daiktų, XV-XIX a. pirmosios pusės keramikos.

Tyrinėjant nustatyta, kad vieno iš XVIII a. Nemuno potvynių metų dalis šlaito, besileidžiančio į Nemuno slėnį, buvo nuplauta, likusios žemės permaišytos, metaliniai daiktai ir dalis keramikos sunešta į slėnį. Vėliau virš permaišytų žemių formavosi naujas kultūrinis sluoksnis. Šlaitas dar kartą buvo paplautas per 1930 metų potvynį (tai įrodo monetos), o metaliniai daiktai suplauti į 2-2,5 metro pločio slėnio ruožą. Po to šlaitas buvo tvirtinamas-užpiltas vieno metro storio molio sluoksniu. Dabar čia pilamos buitinės ir